

PAROBEK (53) *sb m*

Wszystkie samogłoski jasne.

sg N parobek (16). ◇ *G* parobka (9). ◇ *D* parobku (16), parobkowi (1) *LibMal* (16:1). ◇ *A* parobka (2). ◇ *I* parobki(e)m (3). ◇ *pl N* parobcy (1). ◇ *G* parobków (1). ◇ *D* parobk(o)m (1). ◇ *A* parobki (1). ◇ *I* parobki (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Młody mężczyzna; masculus Murm, BartBydż, Mącz* (3) : *Masculus. Menlich ader eyn menlin Męfczynfkiey płcy párobek álbo chłopyec. Murm* 45; *BartBydż* 87b; *Mącz* 210c.

2. *Młody mężczyzna niskiego stanu zatrudniany do cięższych prac fizycznych* (50) :

a. *Robotnik najemny w gospodarstwie rolnym, też najmowany przez kogoś do różnych usług gospodarskich; puer PolAnt; famulus, focarius Cn* (43) : *FalZioł* V 37; *Czemu mamki z parobki przebywające pfią dzieci ktore trzymaią. GlabGad* H5; *parobek [...] klyucza stharego kthori od komori gośpodarſkyey ſzyą przitraffyal oney yeſth naziczil LibMal* 1551/163, 1545/105v, 107v, 134v [2 r.], 1551/164, 1553/172v; *BudBib Ruth* 2/9; *Klucznik lećie łąk y ſpáſi/ wod/ od złodzieyſtwa/ ma ſtrzedz. A gdy ſámemu trudno/ przez párobki GostGosp* 58; *Ale żeś chłofę podiął v Nogatu/ Nie zwierzay áni rodzonemu brátu. Bo cię Cholewą będą zwác párobcy Swoi y obcy. KlonFlis* H4v.

parobek u kogo [= czyj] (1): *powyada yſch klyucz do komory ſcholtifcziney kthori ſzyą od Iana parobka vthey tho ſcholtifky myecz powyedziała, nyebel yey dan od thego parobka. LibMal* 1551/164.

parobek czyj [w tym: ai poss (12), G sb i pron (8)] (20): *Item parobku plebańſkiemu v oſtroroga we wſfy yedney wyardunk vkradł LibMal* 1545/105v; *Item wglowney parobku pyotrowemv ſvknya ſchara vkradł LibMal* 1545/106v; *przedali ſtich ſkor 5 parobku Caſprowey kramarky po 4 1/2 groſfu LibMal* 1550/153, 1545/105v, 108v, 1547/131, 1550/152, 1553/175. *Cf W połączeniu z imieniem, »parobek gospodarski«.*

W połączeniu z imieniem [w tym: czyj (10); imię + parobek (18), parobek + imię (2)] (20): *jakom ya nyeszbył yana parobka gwalthem ſzlyachathney dorothyey opaczkyey ZapWar* 1505 nr 2001, 1502 nr 1934, 1505 nr 2001; *Item wroſnowye parobku yednemu Byenkovi ſvknya Byala vkradł LibMal* 1544/86v; *Ianovi parobku hanuſch Gromovemu 2 koſfuli vkradł LibMal* 1550/152; *Thamze gdi myeſchkała zyanem thegoſz ſcholthiſcha parobkyem znamoſzcz wzyąła LibMal* 1551/163, 1543/74v, 1546/120v, 1547/136, 1548/140, 140v (14). *Cf »parobek gospodarski«.*

Wyrażenia: »parobek gospodarski« [w połączeniu z imieniem] (3): *Woythek parobek Gospodarsky kthory theſch yeſth pogiman wyedzial theſz ze kradly alye ym nyepomagal LibMal* 1554/184v, 1554/183v, 184.

[*»parobek ſłuźebny«: abowyem thv wprvſſynowye ſzą goſzpodarze, dzyeczy chłopyątha y parobczy ſlvzebny kthorym dzyeyą, pyothr, pawel, Iacvb ZapWpol b.r., luźna karta 1.*]

Szeregi: »albo parobek, albo dziewczka« (1): *że mieć rzadko goſpodarz ſam przydźie/ ále/ álbo párobká/ álbo dźiewkę poſle GostGosp* 140.

»(albo) parobek, (albo) słuźebnik« [szyk 1:1] (2): Acz ći go ty nye dałz do łzkoły ná náuki dobre/ [...] myáłto pińána/ czytána/ coby fie w łzkole náuczyl/ domá z fluzebniki/ s párobki/ kart/ kołtek/ grác fie przyłóży *GliczKsiqż* I7v, M3.

b. *Posługacz przy urzędzie miejskim, zajmujący się głównie ściganiem przestępców i wykonywaniem na nich kary chłosty; balivus BartBydg; apparitor, emissarius, stator Mącz* (7) :

Wyrażenie: »mie(j)scki (a. miejski) parobek« (7): *BartBydg* 17b; *LibMal* 1547/126v; *Emissarius*, *Buttel/ mieyfcki párobek/ którego y tám y lám flia/ który też złodzieye ymuye. Mącz* 226b; *Apparitura, Tákowa słuźbá/ mieyfckich párobków vrząd. Mącz* 278a, 278a, 396c, 417d.

Synonimy: **1.** *chłopiec, chłopię, młodzienic, młodzieniec, młodzik, młodzion, młokos, okrzos, pacholę, pacholik, pacholek, wyrosłek; 2.a.* *czeladnik, sługa, słuźący, słuźebnik; b.* *butel, ceklarz, opravca, szargant, szargarz, szerga.*

ZCh